

DUMINECA

Organul Vicariatului Episcopal gr. cat. român din Maramureș
și organ informativ al AGRU-lui din Eparhia Maramureșului

Bluroul de distribuire: **Librăria Asociațiunii Sighet, Piața Unirii No. 25**

Apare în fiecare Duminică.

Pretul unui exemplar: 1 Leu

Binefacerile.

Neînțelegerea, invidia și răutatea oamenilor sapă mormântul celor mai frumoase opere caritative și sociale. Cine odată a părăsit coaja de scoică a egoismului calm și fericit, cine a gustat din plăcerea sublimă ce înseamnă a munci, a jertfi pentru alții, acela negreșit întâlnește în calea lui aceste trei piedece, care părând a fi forțe infernale, tind să zădărnicească în sufletul omului toate pornirile spre ajutorarea semenului.

Nimeni, să nu voiască a fi mai mare decât bunul Mântuitor, căruia i-au reproșat că sâmbăta a vindecat pe femeia bolnavă. Iar dacă bunul Isus, care cu cea mai desăvârșită intenție bună a lucrat totdeauna, n'a încetat la aceste vorbe să mai facă bine, nici noi în a căror suflet binele se amestecă cu răul, motivele cele

mai superioare cu vanitate, nu trebuie să luăm în seamă vorbele de ocară, care se spun pe socoteala activității noastre.

Să mergem înainte pe calea altruismului, alegându-ne din toată critica, părțile care sunt demne de reținut și urmat, iar lucrurile neîntemeiate și urite, pe care ne spun inamicii noștri și a celor ajutorați să le uităm.

Căci ar fi cea mai mare pagubă pentru sufletul nostru și al altora, ca să ne înspăimânte bârfelile și vorbele goale ale acelor. care, nevoind a face nimic pentru alții, critică activitatea altora.

O critică că să ne descurajeze, ca intimidându-ne, să nu activăm, iar ei să nu aibă o veșnică remușcare: „așa ar trebui să fac și eu.”

De aceea să nu încetăm a lucra pentru alții. Căci jertfele noastre materiale vor fi răsplătite însutit de către Tatăl ceresc, dar neînsem-

nat mai mult vor străluci în coroana noastră cerească pietrele scumpe ale biruinței asupra noastră înșine prin: stăpânirea de sine și iertare.

Părăstas solemn.

În ziua de 22 Nov. 1935, — Vineri, — se prăznuște înființarea Sfatului Național Comitantes din 22 Nov. 1918, printr'un serviciu divin, care se va ținea în biserica română unită, din Sighet

Totatunci se va oficia un parastas pentru pomenirea membrilor Sfatului, decedați și a Desrobitorilor Maramureșului, din armata română.

Acest parastas se va face în cadre solemne, — cum suntem informați — sub pontificarea I. P. S. Dr. Alexandru Rusu, Episcopul Maramureșului.

Cu aceasta ocazie se va desfășura următorul program:

1. La orele 9³⁰, primirea în poarta bisericii unite a I. P. S. Episcop, de către Dr. Ion de Kovats.

La orele 10 serviciul divin și parastas.

Cei pe care îi plângem nu ne părăsesc.

După Mgr. Chollet

Când cineva drag sa dus, ne-a părăsit, a murit, sufletul nostru aleargă după dânsul, îl urmărim ca printr'o ceață, îl chemăm mereu cu vocea sufletului, mereu căutându-l din ochii noștri orbi pe cărări neștiute.

Și sufletul dus ne aude, i se rupe inima de dorul și chinul nostru, se uită înspre noi înlăcrămat, înduioșat de dragostea adâncă, pe care aici, pe pământ, în preejma noastră nici n'o bănuia căci opace sunt ființele noastre pământești.

Sufletele celor morți smulgându-se din cătușele materiei, duc cu dânsele amintirea, devin prin purificare, în atmosfera îngerilor, în imediata apropiere a izvoarelor dumnezești, forțe de inteligență, de cunoaștere. Morții privesc acuma în edâncul sufletelor noastre, ne văd în amănunțimea faptelor și gândurilor. Ingerii le vorbesc despre noi, despre durerea noastră, despre tot ce punem la cale pe urma afecțiunii noastre îndoliate, puterea intuiții lor se ascute sub influența divină. Morții ne aud, putem să le vorbim.

Sufletele trecând dincolo de hotarele pământești sporesc nu numai ca înțelegere ci și ca dragoste; dragostea lor devine mai înțelegătoare, mai mare, mai puternică. Sufletele sporesc și în bunătate, în acțiune; o

radiere puternică spre bine se desprinde din ele, în cadrele voinței dumnezești pentru noi.

Sufletele lor prin rugăciune ne pot căpăta mila divină.

Morții ne sunt ca niste îngeri păzitori: ne înțeleg, ne iubesc, ne ajută.

Sectele pocăite.

(Conferința ținută în sinodul protopopesc al dist. Sighet de Ioan Dunca preot în Berbești).

Nici o clipă, din cele douăzeci de veacuri, de când biserica adevărată aruncă sămânța învățaturii creștinești în ogorul sufletelor, n'a rămas nestingherită, în îndeplinirea sublimei ei misiuni, de hărțuiele puterilor întunecate. Nici o clipă n'a fost scutită de aprige lupte împotriva manifestărilor sgomotoase ale răului și minciunii, n'a fost dispensată de munca încordată de înlăturare a obstacolelor ridicate în drumul ei triumfal de cucerire a sufletelor pentru împărăția lui Dumnezeu.

Nu mai puțin primejديوși decât dușmanii din afară au fost, totdeauna, pentru biserică cei iviți înlăuntrul ei. Apostolii și urmașii lor au aruncat sămânța cuvântului lui Dumnezeu cu prisosință, dar, în acelaș timp, apostolii minciunii au aruncat, în acelaș ogor, neghina învățăturilor greșite. Și, nu mai puțin grea decât munca de dărâmare a capștelor păgâne, a fost munca de curățire a neghinei diferitelor erezii, al căror efecte luau, adesea, proporții uriașe, alimentate fiind de toate

patimile omenești, și, nu de puține ori patronate de stăpânirea lumiască.

În galeria înspăimântătoare a sinistrelor figuri cari au încercat să se opună răspândirii luminei adevărului, alături de feroșii asasini, pângăritori ai istoriei omenirii, ca nebunul Nero, sângerosul Deciu, și ceilalți împărași cu sceprele muiate în sânge, alături de toate aceste specimene de sălbăteciuni, se înșiruie tot atât de sinistrele figuri ale purtătorilor de cuvânt împotriva cuvântului adevărului, feroșii criminali cari și-au lăfăit trufia ucigașă în rostogolirea năpraznică a sufletelor, împinse spre prăpastia osândeii vecinice.

Astfel de spurcași aruncători de neghină sunt și în zilele noastre ereticii, numiți pe nedrept „pocăiți”, împărțiți în o puzderie de secte, care, cu toate deosebirile între principiile pe care le propagă, au identice: originea din năstrușnica învățatură alui Martin Luther, faimosul călugăr, cuprins, subit, de pofta puțin cuvioasă, apoi, fondurile materiale de alimentare ale urii înverșunate împotriva bisericii, provenite din aceleași hrube întunecate, și, în sfârșit, epitetul pe care și-l flutură pe la toate răspântiile, cu o insistență prea străină de virtutea umilinții, cu care se fălesc în acelaș timp.

Acești apostoli improvizăți afișează „pocăință” lor, ca și cum această noțiune ar fi necunoscută de biserică.

De două mii de ani, de când D-zeescul Mântuitor „a început

a predica și a zice: pocăiți-vă..." (Matei 4,17), despărțind întunerecul ce apăsă asupra omenirii și deschizând drumul de lumină spre adevărata fericire, acest cuvânt de pocăință e rostit permanent de Biserică, e strigătul de revoltă împotriva păcatului, e puterea de potolire a poftei păgâne, e arma ascuțită împotriva împărăției iadului. Și de două mii de ani încoace, înșiruirea glorioasă a sfinților, trupurile ce se lasă ciopârțite, ca supremă jertfă pe altarul credinței, sfinte acte de renunțare, până și la bucuriile iertate, acte care deschid chiliile tihnite pentru călugări și cărările pustiuului pentru sihastri, mireasma rugăciunilor ce năvălește din toate ungherele milioanei de suflete creștinești, dulceața buccilor de pâine ce se desprinde din prisosința celor bogați, ca să sature gurile flămânde, toată frumusețea florilor virtuților creștine, nu e altceva decât urmarea acestui sublim cuvânt, de adevărată pocăință.

Der diavolul nici odată nu doarme. Veghiază și el la lățirea împărăției sale printre oameni. Improașcă vecinic veninul înșelăciunilor sale în clădirea măreață a Bisericii.

Din răutatea fără margini, acum, după două mii de ani de propovăduire a tuturor virtuților, țâșnește veninul ucigător, se ivesc puteri întunecate cari încearcă să dărâme tot ce a clădit D-zeu prin slujitorii Săi; se aude sgomot de stridente glasuri care afirmă că tot ceea ce se vestește din amvon, nu e adevăr, că toate forțările pe

care le face Biserica pentru a intensifica viața morală, fără să fină seame, ori să menajeze vreo slăbiciune, nu e îndemn la virtute și la viață plăcută lui D-zeu, că tainele cari sunt incomode pentru slăbiciunile omenesti (ex. căsătoria) nu sunt instituite de D-zeu și că, în fine, singuri cei cari poartă sf. scriptură în buzunarul sumanului — printre acareturi mai puțin divine — posedă lumina care pătrunde în ascunzișurile misterele învățaturii D-zeești.

Acești primejdioși înșelători împânzese satele noastre, răspândind ciuma unei tâlmăcirii scrinlitate a sf. Scripturi, și câștigă aderenți, aruncând pretutindeni, în ochii celor carei ascultă, praful aparenței, de pietate, ce ascunde viespare de patimi diavolești.

Pentru a trezi la realitate lumea care nu știe de unde vin, e bine să se facă, în cercuri cât mai largi, cunoscut istoricul ereziilor propovăduite de dânșii.

În anul 1517 călugărul Martin Luther, plietisindu-se de viața severă impusă de regulile ordinului din care făcea parte, ca să-și scuze desfrânările și să-și adoarmă glasul conștiinței a lansat o nouă doctrină, având multe elemente din ereziile din trecut.

Aceasta doctrină permitea ciuntirea din Sf. scriptură a părților inconvenabile și pune greutate numai pe virtutea credinței, neglijând de celelalte. I-s'a arătat că greșește, dar el a răspuns că interpretarea pe care o face Biserica sfintei Scripturi nu e bună. Când i-s'a replicat că nu

poate el singur să șteargă o învățătură de cincisprezece veacuri, propagată de atâția sfinți și capete luminate, încă-păinarea lui a răspuns dând o nouă normă de interpretare a sf. scripturi: fiecare om are dreptul să tâlmăcească cuvântul lui D-zeu cum vrea, fiindcă pe fiecare îl luminează Spiritul Sfânt. Astfel s'a întemeiat o nouă biserică cu legi mai convenabile, și mai indulgentă cu păcatele.

Influențați de Luther s'au ivit și alții cari au început a tâlmăci sf. Scriptură de capul lor.

(Va urma)

Sinodul districtual de toamnă s'a ținut în ziua de 12 Noembrie în Sighet. S'au prezentat toți preoții din district. Sinodul a început cu sf. Liturghie solemnă la care răspunsurile le-a dat Corul Congregației Mariane ridicând mult solemnitatea. Predica ocazionată a rostit-o părintele Antoniu Huban din Văleni.

După terminarea stei. Liturghii preoții s'au adunat în sala de consfătuire a Asociațiunii, care cu brațe deschise primește totdeauna sinodul. Conferențiarul sinodului a fost On. I. Dunca din Berbești, tratând chestiunea pocăită, dând și soluții salutare, utilizând cartea Părintelui Lucian Pop dela Bixad: „Călătoria la iad”.

În colo sinodul a desbătut chestiuni de ordin bisericesc.

Până când . . ?

Până când va trebui să răbdăm umilirile? Până unde va ajunge ura unora, cari se mândresc atât de mult cu frumosul nume de: creștin și ortodox? Ne întrebăm noi, iar răspunsul nu-l primim de nicăiri. Ici colo și câteva cuvinte de apărare, care ne picură un strop de speranță spre o soartă mai bună, cum este a bunăoară declarația Dlui Ministru Lepădatu făcută în „Viitorul” și „Universul” în numărul din 28 Octomvrie, — încolo nimica.

Atacurile continuă. Gazetele cele mai de seamă din Tară aproape în fiecare număr ne bârfesc. Nu avem nimic de zis. Ne-am obișnuit, ca să fim considerați ca români de mâna doua în țara noastră.

Totuş e bine, ca din când în când să se stabilească adevărul, nu pentru noi, căci noi îl cunoaştem, ci pentru lumea care nu este în cunoștință de cauză.

„Curentul” din 14 Noemvrie sub titlul: Revenire în masă la ortodoxism în Maramureș, sigur sub influența unor informatori de rea credință, publică o serie de neadevăruri. După ce proslăvește activitatea misionarilor ortodocși (cari au adus foc și războiu între frați) afirmă, că „din cele 56 comune din județul Maramureș, a treia parte au revenit la ortodoxie (18 parohii).” Pentru Domnul care a scris articolul din chestie, poate va fi dureros, dacă îi voi spune, că cele 18 parohii ortodoxe, cu

excepția a câteva, numără 20—40 suflete, nu familii ci suflete. Știm chiar și motivul, petru care ortodoxismul în parohiile aceste nu a făcut ravagii mai mari, enume: biserica română unită în Ungaria milenară a știut să susțină naționalismul integral în sufletul credincioșilor de aici, ce se manifestează în portul, limba și mentalitatea țaranului de aici. Deci afirmația că „Maramureșul este o provincie în care românismul era sortit pieirii” este prea riscată, de vreme ce în întreg Ardealul nu se găsea o masă de români mai compactă și mai „românească” ca în Maramureș.

Iar afirmația: „în toate aceste parohii se aude azi în fața altarului cuvântul românesc, rostit de preoții români, conștienți de menirea lor” — este o adevărată injurie adusă generației vechi de preoți. Cum adică, în fața altarelor noastre s'a auzit vreodată alt cuvânt decât cel românesc, ori poate preoții, cari au servit în fața acestor altare nu au fost români „conștienți de menirea lor?” Afirmații de aceste sunt sacrilegii în domeniul sfânt al idealului național și injurii adresate viilor și morților, cari au fost susținătorii ideii naționale în împrejurările cele mai vitrege.

Nu mai vorbim despre „reclama” mult agitată în articol, că anume: realizările ortodoxe din Maramureș au ajuns la ființă fără sprijinul statului ro-

mân. Doar și pietrile povestesc despre ajutoarele materiale și morale primite de biserica ortodoxă din Maramureș, în acelaș timp, când toate cererile Bisericii unite au fost refuzate. Nu este nevoie să amintim mijloacele prin care s'au ridicat biserică, s'au înființat parohii etc.

În ce privește activitatea Dlui prefect Lucescu reportajul greșeste atunci când afirmă, că „D. prefect Lucescu a pus capăt discuțiunilor sterile, stăruiind cu toată energia, ca localul destinat ridicării catedralei (ortodoxe) să fie în parcul central.” de vreme ce Dl. prefect Lucescu, atunci, când la sfatul altora, a încercat să impună consiliului comunal o părere, care ar fi lovit greu în prestigiul bisericii române unite, a trebuit să vadă, că este greu, aproape cu neputință a impune o idee contrară dorinței și intereselor orașului. S'a ajuns la rezultat numai atunci, când Dl. prefect a înțeles, că cei 8000 de cetățeni ai orașului, de religie români-uniți, încă pot să aibă dorințe, care nu se pot refuza. Deci este nedrept a atribui Dlui Prefect acte, care nu le-a săvârșit, de vreme ce Domnia sa, după ce a luat informații precise, a știut să împace situația, acordând atenție egală ambelor biserici românești, cum și trebuie să fie.

Acesta este adevărul adevărat, e păcat, ca prin informații mincinoase date gazetelor să se înăsprească și mai mult raporturile încordate dintre fiii celor două biserici.

† **Augustin Ungur.** În ziua de 12 Noemvrie a fost înmormântat în Satu Mare **Augustin Ungur** fostul director al Casei Invățătorilor. Regretul unanim, întipărit pe fața tuturor celor prezenți la înmormântare, — și au fost mulți — cuvântările rostite (care au trecut mult marginile cuvântărilor convenționale obișnuite) sunt dovada pierderii îndurate. — Mai mult decât celelalte calități ale defunctului, ne interesează calitatea de bun creștin alui Augustin c. Ungur, care a fost pilda vie a creștinului activ.

Familiei îndurerate transmitem condoleanțele noastre.

Dumnezeu să-i facă parte cu drepții.

Congregația Mariană a doamnelor între altele multe, și-a impus ca scop și ajutorarea săracilor. Pentru anul acesta Congregația va dărui de Crăciun lemne de foc săracilor din oraș. În acest scop în ziua de 14 I. c. a aranjat un ceai dansant împreună cu tombolă. Venitul acestei petreceri — circa 6000 Lei — va fi utilizat pentru cumpărarea lemnului. Totodată face apel către oamenii de bine, ca să dăruiască în natură lemne Congregației, care se va îngriji de distribuirea lor.

Personale. Onoratul **Eugen Dragoș** preot în Sarasău a fost transferat la cerere proprie la parohia **Desești** devenită vacantă prin moartea lui Andreiu c. Serbac.

Corul Congregației Mariane

se pregătește la un concert în timpul postului. Pentru ziua de 15 Decemvrie este proiectată o vizită la Baia-Mare. Probele se fac sub conducerea profesorului

lui **D. Stan** dirijorul corului, care cu data de 1 Decemvrie va deschide și un conservator cu patru profesori.

Bisericile din Maramureș.

Bisericile noastre de lemn dintre munții Maramureșului, sunt clădite în stil gotic, dar așa aranjate, construite dinăuntru, ca să corespundă ritului grec.

Stilul arhitecturii bisericilor din România îl putem diviziona în două.

Partea nordică a Țării are biserici de o construcție, în care mare rol joacă stilul gotic, iar în restul Țării în preferință stilul bizantin.

Pitorescul satelor românești din Maramureș parcă ar fi mult

mai ridicat prin silueta sveltă, grațioasă a bisericilor de lemn, din care aproape toate comunele din județ au câte una, ori două.

Caracteristica principală, care aduce cu stilul gotic, este tendința liniilor, înălțimea și forma lungăreață, ascuțită a turlor, forma ogivală a ferestrelor, precum unele decorații pe din afară pe turnuri, obținute prin ajurarea în formă de dantelă a lemnăriei, care încinge turnul, și vechimea lor, aproape identică cu a catedralelor gotice.

Materialul, din care s'au construit bisericile maramureșene, este stejarul, care a înfruntat cu rezistență admirabilă efectul ruinător al timpurilor de mai multe secole.

În Maramureș se află câteva biserici, cari au vechime de mai multe sute de ani.

Dintre cele mai vechi sunt biserica din Ieud, din anul 1364, cele din Apșa de mijloc, care se află acum în teritoriul Cehoslovaciei, datate din 1428 și 1440. Și apoi cele din Sârbi, Apșa de jos, Călinești, Budești, Sarasău (care e ridicată de Domnița Balașa) Rozavlea, precum mănăstirile din comunele Moisei, Giulești, Bârsana etc. cari mai toate sunt clădite prin secolul XVI—XVIII.

Unele dintre ele reprezintă interes deosebit ca unitate, armonie între părțile constitutive, din care se formează ansamblul clădirii. De exemplu acolo, unde partea prismică a turnului este scurtă, urmează să fie continuat în sus de partea conică mai înaltă, având astfel

contrabalansarea proporțiilor. Cazul bisericilor din majoritatea comunelor maramurășene. Și invers, dacă partea prismică a turnului e mai lungă, atunci, cea de sus, este scurtă, de ex. la cele două biserici din Apsa de mijloc.

Turnul de obicei stă în linie cu fațada, adică se înalță din partea finală a clădirii.

Sunt însă câteva cazuri, când turnul stă către mijlocul acoperișului, mai mult, ori mai puțin înaintat către centru. În cazul

acesta are afinitate cu bisericile din nordul Moldovei și Bucovinei, de ex. Biserica Sft. Gheorghe din Suceava și altele.

Până când exteriorul bisericilor arată influența stilului gotic, provenit din Apus, interiorul este lucrat în stil bizantin, acomodat ritului bisericeii. Iconostasele, sfeșnicele, candelabrele de lemn, precum creștăturile, ca element decorativ sunt asemenea de stil bizantin.

Astfel biserica din Maramu-

reș îți indică religia ce o servește. Pe din afară, o constăți că e catolică, și dinlăuntru, că e greacă adică greco-catolică.

Și aci află Românul mângâiere sufletească văzând, simțind o legătură spirituală între popoarele apusene de origine romană și toți Românii dintre hotarele țării. Acest popor ori cât a fost de despărțit de surorile sale apusene și izolat în trecut prin granițele politice totuși a rămas cu suflet roman: unu și același în cele sufletești și va rămânea puternic, dacă își va păstra caracterul sufletului moștenit, credincios în preamărirea lui Dumnezeu pe tot locul unde doina și troița au fost, sunt și vor fi aceleași; și va fi credincios originii sale glorioase.

Pentru comitet răspunde: Titu Berinde

LIBRĂRIA „SF. IOSIF” Gl. Berthelot 19. Buc. II.

trimite :

Imagini religioase 40 buc. asostate contra Lei 50.
mărci sau mandat poștal
100 buc. contra Lei 120.

Tablouri :

format 19×26 cm.	5 buc.	50 Lei)	asortate
	10 „	90 „	
format 32×42 cm.	5 „	120 „	asortate
	10 „	200 „	
Statuete : 16 cm.	1 „	60 „	asortate
	5 „	250 „	

Calendar săptămânal.

24 — 30 Noemvrie 1935.

24. Dumineca XIII-a d. in. sf. Cruci

Ap. Efez 4, 1. Evg. Luca 18, 18—27.

Papa Clemente † 307

25. Luni M. Ecaterina

26. Marți C. Alipiu

27. Mercuri M. Iacob P. † 421

28. Joi C. Ștefan cel nou † 707

29. Vineri M. Paramon † 250

30. Sâmbătă Ap. Andrei † 62

Dreptaceea rogu-vă pe voi eu, legatul întru Domnul, cu vrednicie să umblați în chemarea, la care sunteți chemați, cu toată smerenia și blândețea, cu îndelungă răbdare, îngăduind unul altuia cu dragoste. Nevoiți-vă a păzi unirea spiritului prin legătura păcii. Un trup și un spirit, precum și chemați sunteți întru o nădejde a chemării voastre. Un domn, o credință, un botez, un Dumnezeu și Tatăl tuturor, carele este peste toți și prin toți, și în noi toți. Iară fiștecăruia din noi i s'a dat darul după măsura darului lui Hristos.

(Efez. c. 4. v. 1—7.)

